

BAPTISTA LEXIKON

Szerkesztette

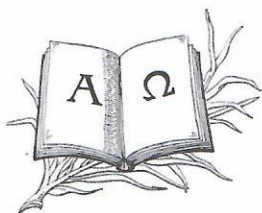
MAROSI NAGY LAJOS

Megjelent a Baptista500 jubileumi évben

*Arra emlékezünk,
hogy 500 évvel ezelőtt, 1523-ban hangzott először
anabaptista igehirdetés a Kárpát-medencében,*

és

*hogy 150 éve, 1873. március 6-án érkezett
Budapestre Meyer Henrik, az újabb kori baptista misszió
magyarországi elindítója és megszervezője.*

Baptista embléma 1910-ből, a M.O.B. könyvnyomdából

Kiadja a Magyarországi Baptista Egyház
Felelős kiadó: Papp János
Főszerkesztő: Marosi Nagy Lajos

© Magyarországi Baptista Egyház
© Marosi Nagy Lajos

A lektorálásban részt vettek:

Győri Kornél, Hetényi Attila, Lőrík Levente,
Marosi Nagy Lajos, Molnár Géza, Nemeshegyi Dávid,
dr. Szebeni Olivér, Uzonyi Barnabás.

Tördelőszerkesztő:
Mészáros Péter

Borítóterv:
Papp Szabolcs

A borítón *Gustaf Cederström*: „A baptisták” című festménye látható.

Budapest, 2022

**A következőkben néhány oldalt idézek a
Baptista Lexikonból.**

A családukba tartozó személyek:

1. *Almási Béla* (nagybátyám)
2. *Almási Mihály, legidősebb* (nagyapám)
3. *Almási Mihály, idős* (édesapám)
4. *Almási Mihály, ThD, PhD* (én)
5. *Almási Mihályné Hudák Zsófia* (édesanyám)
6. *Almási Tibor, Prof., Dr.* (testvérem)
7. *Soós Simon* (anyai dédnagyapám)
8. *Nagy Vilmos* (apósom)

Ide tettem még az általam alapított és szerkesztett „*Jó Pásztor*”-t, valamint a „*Szókepuszta*” című cikket.

Dr. Almási Mihály

telmén túl rejtőzik egy mélyebb értelem, és ez közvetíti az igaz mondanivalót. Az allegorikus magyarázat legkiválóbb képviselője az ókeresztény *Órigenész*. BkL

alma – Az ember édeni bűnbeesésének festői használták képeiken az almát mint „a jó és gonosz tudásának fájáról” leszakított, kísértést megtestesítő gyümölcsöt. Elég egyetlenegyszer elolvasni a Genézis könyvéből a 2. és a 3. fejezetet, máris nyilvánvaló lesz a „gyümölcs” szó a szövegben jelen van általános értelemben, de az almát egyetlen helyen sem említi meg a Szentírás (1Móz 2,9. 15; 3,1–6). A mai Izrael területén almafa egyáltalán nem található. A középkorban a nyugati kereszténység latin műveltsége és nyelvhasználata uralkodott. Talán az alma latin semleges főneve (malum) és a melléknév (male) ragozott alakja (malum = rossz, gonosz, hitvány, csúnya és még számos negatívum a kapcsolt szavakban) befolyásolhatta a Biblia szavainak téves értelmezését. Dr.SzO

Almási Béla (1914–1995) diakónus, gyülekezeti karvezető – Békéscsabán született, ott történt a bemelegítése is 1929-ben. Először fűszerkereskedőként dolgozott, később az ország legnagyobb zöldség-gyümölcs kereskedő cégének vezető munkatársa lett. 1932-től élt Budapesten, a Nap utcai gyülekezetben közel húsz évig végezte szolgálatát mint felavatott diakónus. 1945-ben kétnyelvű (magyar és orosz) arcképes evangélista igazolványa volt >dr. Somogyi Imre aláírásával. A Nap utcai népes gyülekezet körzeti állomásán, Tordason végzett rendszeresen igehirdetői szolgálatot. 1951-től a Wesselényi utcában volt áldásos a jelenléte és munkája. A gyülekezet énekkarának karvezetője volt, és az előjáróság tagja. Egy ideig titkára volt az 1957-ben alakult >Központi Énekkarnak. Kitűnő érzéke volt költemények előadására. Amikor verset mondott, emelte az ünnepélyek színvonalát. Igeszolgálatai és a folyamatos gyülekezeti munkához nélkülözhetetlen döntései értékesek és áldásosak voltak. MNL

Almási Mihály, legidősebb (1886–1972) gyülekezeti vén – Kunszentmiklóson született, >Seres Sámuel merítette be 12 éves korában. Élesden volt tagja >Kornya Mihály gyülekezetének. Néhány hónapig tanult a szemináriumban. Békéscsabán avatta föl gyülekezeti vénné >Kovács Mihály 1933-ban. Szolgálati éveinek nagy részét Kiskunhalason töltötte, ahová 1935-ben költöztek. 1950. július 9-én vette át a lelkipásztori szolgálatot >Maróthi Jánostól Kiskunhalason, de igazságszolgálatokat végzett Jánoshalmán és Tompán is. Áldott életű presbiter, bölcs igehirdető és nagyon jó lelkületű lelkigondozó volt. Idősebb gyermekei első feleségétől, *Fábián Zsófiától* születtek, akit 1911-ben vett feleségül. Családjukban mindenekelőtt az Úr szolgálatát tekintették életük legfontosabb részének. Második házassága *Csókási Júlia* szegedi testvérnővel ismét áldottnak mondható. Hosszú kiskunhalasi szolgálat után élete utolsó szakaszát a József utcai gyülekezetben élte. 1972-ben búcsúztak tőle a kispesti temetőben. Dr.SzO

Almási Mihály, id. (1920–1987) lelkipásztor, történész – 1920. január 6-án született Békésen. Gyermekezeit Kiskunhalason töltötte. A háború éve alatt Budapesten és Kiskunhalason dolgozott mint cipőkereskedő. Budapesten döntött Jézus Krisztus mellett, és 1938 húsvétján a Nap utcai imaházban merített be >dr. Somogyi Imre által. 1944-ben kötött házasságot >Hudák Zsófiával. Almási Mihályné férje szolgálataihoz alkalmas társ volt, verseket, énekeket írt. Almási Mihály Kiskunhalason először hitoktató volt, majd 1954-ben diakónussá avatták, és a vasárnapi iskola főtanítója lett. Munkaterülete elsősorban a vasárnapi iskolai tanítás volt, de érdeklődött a baptista egyháztörténelem iránt is. 1957-ben Kiskunhalason missziótörténelmi kiállítás rendeztek lelkipásztorával, >Szebeni Olivérral. Később bekapcsolódott az egyház Történelmi Bizottságának munkájába, írásai jelentek meg, és önálló történelmi kutatómunkát végzett. 1972-től

a bizottság titkára volt. 1958-ban lett az orgoványi gyülekezet lelkipásztora. 1959–1961 között teológiai tanulmányokat folytatott a >*Baptista Teológiai Szemináriumban*. Második szolgálati helyén, Dömsödön 1969-ben kezdte meg a lelkipásztori munkát. Nyugállományba vonulását követően fiait a lelkipásztori szolgálatban helyettesítette, amíg ők az Egyesült Államokban szolgáltak. *Tibort* 1979–1982 között Békéscsabán, *Mihályt* 1982–1986 között Szigetszentmiklóson. 1987 júniusában hunyt el, az orgoványi református temetőben nyugszik. *Dr.SzO*

Almási Mihály, ThD, PhD (1945–) baptista lelkipásztor, egyházelnök, teológiai tanár, professor emeritus – 1945. február 8-án született Kiskunhalason. Kecskeméten érettségizett a Katona József Gimnáziumban. 1969-ben szerzett lelkészi diplomát (ThB) a budapesti >*Baptista Teológiai Szemináriumban*. 1976-ban a Debreceni Református Teológiai Akadémián mesterfokozatot (ThM), majd ugyanitt 1981-ben teológiai doktori fokozatot (ThD), 1998-ban pedig PhD fokozatot szerzett. Tanulmányokat folytatott Svájcban. 1984–1985-ben az amerikai Déli Baptista Szövetség louisville-i teológiáján vendég kutatóként (visiting scholar) dolgozott. 1969-ben Noszvajon avatták lelkipásztorrá. Gyülekezetei: Noszvaj, Szomolya, Bükkzsérc, Tard, Eger, Felsőtárkány. 1974-től Szigetszentmiklóson volt lelkipásztor. 1982-től Clevelandben (OH) a Bethánia Magyar Baptista Gyülekezet lelkipásztora volt. 1986-ban Szigetszentmiklóson folytatta a lelkipásztori munkát, ahol 1996-ban vezetésével felépült az új szigetszentmiklósi baptista imaház, amelynek felavatásán (templomszentelés) részt vett >*Jimmy Carter* volt amerikai elnök is. 2001–2011 között a >*Pesterzsébeti Baptista Gyülekezet* lelkipásztora volt, majd 2011-től a dömsödi gyülekezet lelkipásztora lett.

Oktatói munkássága jelentős. 1978-tól tanára volt a >*Gyülekezetimunkás-képző Tanfolyamnak*, és megbízott előadó a Baptista

Teológiai Szemináriumban, ugyanitt 1981-től rendes tanári kinevezést kapott. 2005-től tanszékvezető egyetemi tanár. Szakterülete a keresztyén teológia, szűkebb szakterülete az egyháztan, az ekkleziológia. Amerikai szolgálata idején 1982-ben részt vett az Amerikai Magyar Baptista Szövetség teológiai szemináriumának munkájában (The American Hungarian School of Theology, Southern Baptist Seminary). Újjászervezősekör (harminc hallgatóval, hét tanárral) az intézet tanára és dékánja is lett.

Jelentős közegyházi szolgálatokat is végzett. 1973–1975 között a Magyarországi Baptista Egyház országos titkára, 1975-től a Szabadegyházak Tanácsa titkára, sajtótitkár, az Irodalmi és Tanulmányi Bizottság titkára, 1978–1982 között a >*Baptista Levéltár* vezetője volt. 1977-ben főtitkár-helyettese volt >*Billy Graham* első magyarországi látogatását előkészítő és szervező bizottságnak. Az 1970-es évek második felétől >*Haraszi Sándor*, Billy Graham és Jimmy Carter mellett tevékeny szerepe volt a Szent Korona hazahozatalának előkészítésében. 1996–2000 között a baptista egyház elnökeként szolgált. Számos esemény mellett nevéhez fűződik az 1998-ban a Magyarországi Baptista Egyház és a Magyar Köztársaság Kormánya közti megállapodás aláírása, valamint 2000-ben a Benczúr utcai missziói központ új épületének, és a Történelmi Emlékparknak az átadása. Mint egyházelnök tagja volt az Egyházak Világtanácsa Főtanácsának, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának és a Magyar Bibliatársulatnak, ahol alelnökként is szolgált. 1990-ben alapító elnöke volt a „Napsugár” Gyermekmentő Alapítványnak. 1996-ban a >*Baptista Szeretetszolgálat* első alelnöke volt. 1999–2000 között elnöke volt a >*Magyar Baptisták Világszövetségének* (MABAVISZ).

Irodalmi tevékenysége folytán tagja volt a >*Békehírnök* szerkesztőbizottságának mint teológiai szaklektor. 1982–1986 között szerkesztette az Amerikában megjelent >„A Kürt” (The Trumpet) magyar baptista folyóiratot. A „Tolle Lege” Magyar Iratmissziós

Társaság keretében számos könyv szerzője és felelős kiadója volt. 2004-ben megalapította a Jó Pásztor Alapítványt, és szerkeszti az alapítvány lapját, a >„Jó Pásztort”.

2018. március 15-én a magyarság érdekében végzett szolgálatáért, különös figyelemmel a Szent Korona hazahozatalának előkészítését szolgáló diplomáciai tevékenysége elismeréseként számára a köz-társasági elnök a *Magyar Érdemrend* tisztikeresztje kitüntetés adományozta. 2022. szeptember 18-án vette át a BTA kitüntetését, az >Udoarnoki András-díjat. MNL

Megjelent könyvei: *A kereszttség „...és továbbment az ő útján örömmel”* (1976); *Hitünk igazságai* (1979); *„Bizonyos vagyok benne” – tanulmánykötet* (1980); *Az úrvacsora mint szolgálat – teológiai tanulmány* (1995); *Jubileumi könyv – Szigetszentmiklós* (1996); *Theologia popularis brevis – Népszerű teológia röviden* (2003); *Ó a feje az egyháznak; Kegyelem minden* (2005); *The Great Adventure* (2006); *Teológiai irányzatok formálódása a baptista misszióban* (2019); *A gyülekezeti (egyházi) struktúrák változásai baptista viszonylatban* (2020); *(További információk, filmek, könyvek, rádió-TV-interjúk, prédikációk, előadások találhatóak a www.almasimihaly.hu honlapon és a YouTube-csatornán.)*

Almási Mihályné Hudák Zsófia (1924–2016) lelkipásztor-feleség, baptista költő – Orgoványon, Dömsödön, Békéscsabán, Szigetszentmiklóson férje >id. *Almási Mihály* lelkipásztor mellett szolgált hűségesen. Egy kötetnyi verset írt, amelyeket „Maradj velem” címmel 1984-ben az amerikai Clevelandben (OH) adtak ki először fia, >dr. *Almási Mihály* szerkesztésében. Énekeinek száma vagy félszáz, néhány nyomtatásban is megjelent közülük, 1957-ben az >*Evangéliumi énekek* című kiadványban, majd Amerikában, 1985-ben. Énekeit, énekfordításait énekelték evangélikációkon, ébredési alkalmakon. 2021-ben a Jó Pásztor Alapítvány 47 énekét adta ki szintén *Evangéliumi énekek* címmel. Gyakran tartott előadásokat lelkipásztornék konferenciáin és egyéb alkalmakon is, főként a gyermeknevelés témakörben. MNL

Almási Tibor, prof., dr. (1948–) lelkipásztor, teológiai tanár – Baptista családban született Kiskunhalason 1948. november

14-én. Általános iskolai tanulmányait Kiskunhalason, majd Orgoványon végezte. Kecskeméten, a Katona József Gimnáziumban érettségizett 1967-ben. Orgoványon vette fel a hitvalló keresztiséget nagybátyja, >*Almási Károly* lelkipásztor által 1963. június 9-én. 1974-ben kapta meg lelkészi diplomáját (ThB) a Budapesti >*Baptista Teológiai Szemináriumban*. A szeminárium elvégzése után 1974. július 28-án fogadta a Noszvaji Baptista Gyülekezet és Körzete. Lelkipásztorrá avatása 1975. augusztus 10-én történt, ahol az avató bizottság elnöke >*Laczkovszki János* egyházelnök volt. Körzeti állomások: Noszvaj, Szomolya, Bükkzsérc, Tard, Eger, Felsőtárkány. 1974. június 22-én kötött házasságot *Tassi Rózsával*, két gyermekük született: Enikő (1975) és Kornél Zsolt (1976).

Tanulmányait folytatva a Debreceni Református Teológiai Akadémián szerzett egyetemi diplomát 1976-ban (ThM). 1978-ban lett a >*Békéscsabai Baptista Gyülekezet* és körzet lelkipásztora – körzeti állomások: Csorvás, Újkígyós –, majd megszakítva az ottani szolgálatot, családjával együtt Clevelandbe (OH) utazott, hogy az Amerikai–Magyar >*Lelkészcseré-program* keretében a Hungarian Bethany Baptist Church lelkipásztorként szolgáljon 1979–1982 között. A gyülekezeti szolgálat mellett az Amerikai Egyesült Államok különböző egyetemén folytatott tanulmányokat. 1981-ben teológiai doktori fokozatot (ThD) a floridai Orlando-közei Plymouthban működő International Bible Institute and Seminaryben szerzett. Ezt a diplomát a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tudományos fokozattá (PhD) minősítette át 1998. április 28-án.

1979-ben megszervezte az Amerikai Magyar Baptista Teológiai Szemináriumot (American Hungarian Baptist Theological Seminary), amelynek tanáraként és vezetőjeként 1982-ig tevékenykedett. Az Amerikai Egyesült Államokban a Déli Baptista Szövetség Home Mission Board-

ja részére teológiai oktatási reformprogramot dolgozott ki.

1982. január 25-én érkezett haza Amerikából, és a békéscsabai gyülekezetben folytatta lelképásztori szolgálatát 1986-ig. Számos teológiai témájú cikke jelent meg a >Békehírnökben. További szolgálati helyei: Hajdúböszörmény (1986–1995), Fót (1995–2001), Alsóhegy utca (2001–2011), Nap utca (2012–2016), hajdúböszörményi Gondviselés Háza Gyülekezet (2016–2019), Nap utca 2019-től.

1982-től óraadói státuszban kapcsolódott be a Baptista Teológiai Szeminárium (később Akadémia) Újszövetségi Tanszékének munkájába, amelynek 1995–2021 között tanszékvezető tanára volt. 1994. szeptember 1-től főiskolai tanári, 2005-től pedig egyetemi tanári kinevezésben részesült. 1994-ben a >Baptista Teológiai Akadémia főtítkárává, majd 1996-ban főigazgatójává nevezték ki. Ezt a pozíciót 2006-ig töltötte be. 2006–2021 között teológiai szolgálatából történt nyugdíjba vonulásáig az intézmény rektora volt.

Lelkészi és teológiai munkája mellett a hazai egyetemi életbe is bekapcsolódott. Öt éven át a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának vendég oktatójaként vallástörténetet és hermeneutikát adott elő. A 2001/2002. tanévtől kezdődően hosszú éveken keresztül Ausztriában, a Bécs melletti Heiligenkreutzban működő TCM Theological Institute-ban újszövetségi vendég professzori feladatokra kapott felkérést. Részt vett a Magyar Akkreditációs Bizottság Egyházi Intézményi Szakbizottságának és a MAB Teológiai és Vallástudományi Tudományági Szakbizottságának munkájában. 2006–2021 között tagja volt a Magyar Rektori Konferenciának, 2006–2014 között pedig a Magyar Rektori Konferencia elnökségének. MNL

Főbb publikációi, önálló kötetek: Újszövetségi görög nyelvtan I. (1978), Bibliai kérdések és válaszok (1990, 2016), Hermeneutika – A bibliaértelmezés elmélete és gyakorlata (1997), A Jelenések könyve I. (1998, 2015), A Jelenések könyve II. (1998, 2015), Az Újszövetség világa (1999), Az

Újszövetség világa – Máté evangéliuma I. – Fordítás és kommentár (2000, 2021), Máté evangéliuma II. – Fordítás és kommentár (2000, 2021), Választott szakaszok exegézise (2013, 2021), János első levelének exegézise (2013, 2014), Márk evangéliuma (2014), Pál apostol korinthusiakhoz írott első levele (2014), Pál apostol korinthusiakhoz írott második levele (2014), A szüntaktika szerepe az exegézisben (2015), The role of Syntax in Exegesis (2015), Máté evangéliuma I. (2015), Máté evangéliuma II. (2015), Pál apostol rómaiakhoz írott levele (2015), Az apostolok cselekedetei I. (2016), Az apostolok cselekedetei II. (2016), Pál apostol Galátákhöz írott levele (2016), János evangéliuma I. (2017), János evangéliuma II. (2017), János evangéliuma III. (2017), Principles of Biblical Interpretation (2018), Az efézusiakhoz és filippiekhez írott levelek (2018), Kolossé, 1Thesszalonika, 2Thesszalonika (2018), A Tízparancsolat keresztyén szemmel (2019), 1Timóteus, 2Timóteus, Titusz, Filemon (2019), Bevezető kötet – Az Újszövetség világa, A Bibliaértelmezés alapelvei (2019), A zsidókhöz írt levél (2019), The World of the New Testament (2019), Jakab levele, Péter levelei (2020), János levelei, Júdás levele (2020), Nem tehetjük, hogy ne hirdessük... (2020), Lukács evangéliuma (2021), Bibliai és életkérdések (2021), A bemenítés (2022).

álmolátás – A modern tudomány különbséget tesz álmodozás és álom között. Mindkét esetben a tudat többé-kevésbé kikapcsolódik, és a valóságos környezet (idő, tér) hatása megszakad. Míg az ébren álmodó fantáziájába merül, addig az alvó álmodó tudatalatti világából a legkülönbözőbb élmények merülnek fel álmokképek formájában. Az álmodozó és az álmodó megegyezhet abban, hogy valamilyen titkos vágy, kívánság lehet az álom hátterében.

1. A Biblia is ismer csalóka, semmitmondó álmokat (Zsolt 73,20; Jób 20,8; Ézs 29,8). Ismeri a vágyálmokat is (Jer 23,25; 29,8), és óv tőle. Az 5Móz 13,2 erős ítéletet mond azokról, akik saját álmukat kijelentésnek tüntetik fel. 2. A Szentírás viszont többször kijelenti, hogy Isten többek közt az álmot is felhasználja, hogy a jelent (1Sám 28,6) és a jövőt (1Móz 37,5) megvilágítsa. Nemcsak az övéivel beszél Isten így, de a pogányokkal is közli üzenetét (1Móz 20,3; Dán 2–4). A kijelentések üdvtörténeti, történelmi és személyes területre vonatkoznak. Nem minden álom olyan világos és tiszta, mint pl. az 1Móz 31,11. Sok álmokkép csak magyarázat és értelmezés révén lesz megfejthető (József, Dániel, próféták). 3. Az Újszövetségben az álom mint kijelentésszöveg

Krisztus (gör: *Khrisztoosz*) névkiegészítés pedig azért illeti meg, mert benne a Messiás (hebr: *Masijah*), az ősidők óta megígért *Felment* jelent meg. Tökéletes Isten és tökéletes ember, „aki fogantatott a Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Mászalt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül, fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atya Isten jobbján; onnan jön el segíni őket és holtakat”. AH

„Ő a láthatatlan Isten képmása, aki álom és akire nézve teremtetett minden. Valóságos Isten, aki az emberiség megváltásáért hozzánk hasonló emberi testet öltött magára. Istenségére nézve öröktől fogva az Istentől való, emberi létére nézve pedig az anyának teljességében a Szentlélektől fogantatott Szűz Máriától született.” BH

Az ószövetségi áldozatok az Úr Jézus kereszthalálát vetítették a jövőbe. Ő váltotta meg a világot annak bűneitől. Végzetlen szerénységét és szelídségét bizonyítja, hogy ritkán viselkedett úgy, mint aki „szákmánynak” tekinti istenfiúságát (Mt 2,6), soha nem a saját dicsőségére tett egy-egy csodát, és aki jeleket várt tőle mint valamilyen mutatványostól, az nem kapott semmilyen „jelet” sem. Eszkatológiai beszédében sem tudjuk pontosan, hogy mi az „ember fiának jele az égen” (Mt 24,30). Jézus Krisztus csodái közül a legnagyobb a kereszthalál utáni feltámadása volt. Ezzel igazolta istenfiúságát, hogy ura a világmindenségnek, és ő az élet fejedelme. Dr.SzO

JHVH - Többistenimádó környezetében kezdte az ún. négybetűs istennévvel (Jhvh) különböztette meg a maga Istenét. Pontos leírását nem ismerjük, mert a héber írás csak a mássalhangzókat tünteti fel. A 2Móz 3,14 a létigével hozza kapcsolatba (*vagyok, aki vagyok*), föltételezett hangalakja ennek alapján: Jahve. Hagyományos zsidó fordítása: *Örökkévaló*. Vallásos zsidók a Jhvh betűcsoport helyén >Adonáj (Úr, Uram)

olvasnak, ezt követve a görög >*Septuaginta*, a latin >*Vulgata*, majd több nemzeti fordítás is az „Úr” szót hozza a négybetűs istennév helyén. Hogy azonban ez megkülönböztethető legyen azoktól a helyektől, ahol eredetileg is az Adonáj szerepelt, az újabb bibliakiadások a Jhvh név helyén az Úr, Uram írásformát alkalmazzák. A régi Jehova ejtés mód a négy mássalhangzónak egy másik szó (Adonáj) magánhangzóival való téves összeolvasásából ered. HA

Jó Hír Munkaközösség – A baptista gyülekezeti újságkészítők munkaközössége 1994. február 16-án civil szerveződésként alakult meg Újpesten, egymás munkájának támogatására és segítésére. Céljük a hír- és cikksere, valamint a technikai együttműködés lehetőségeinek keresése. Fontos elképzelés volt egy híradatbázis létrehozása is. A munkaközösségben 7 gyülekezeti és regionális újság képviseltette magát: >*Boltos Péter* >*Életjel*, Fodor László Fárosz, >*Győri Lajos* Vasárnapi Iskolai Híradó, Konkoly Kornél és >*Károlyi János* Testvér, Marosi Nagy Lajos >*Új Lant*, Reichert György Szentmihályi Hírnök, >*Serafin József* >*Sion Öre*, Széll László Fárosz, Szil György Imre Szentmihályi Hírnök. A baptista regionális újságok készítőinek munkaközössége ügyvezetőjének >*Marosi Nagy Lajost* kérték fel. 1994. május 6-án az Aradi utcai központban szervezett sajtótálalkozón határozták el a >*Baptista Hírlevél* megalapítását, amely 1996-ig jelent meg, és látta el híryanaggal a gyülekezeti lapokat. MNL

Jó Pásztor – A Jó Pásztor Alapítvány hivatalos lapja. Felelős szerkesztő és kiadó >*dr. Almási Mihály*, irodalmi szerkesztő: >*Gerzsenyi Sándor*, zenei szerkesztő: >*Tóka Szabolcs*, rejtvényt szerkesztő: Dr. Sajben Klára. Első száma 2004-ben jelent meg. Kezdetben kéthavonta, 16 oldalon, 2014-től negyedévenként, esetenként színesben. Elérhető a www.jopasztor.baptist.hu honlapon. MNL

gazdag lelkiiségtől sugárzó egyéniségét sokan nem felejtik. Számtalan ismerőse, lelki testvére kíséerte ki 2005-ben a pest-lőrinci temetőbe. MNL

Nagy Tibor (1961–) lelkipásztor. Csantavéren született katolikus családban 1961. január 16-án. Általános iskoláit Csantavéren végezte, gépésztanulásként érettségizett Szabadkán 1980-ban. Megtérését követően Szabadkán merített be, 1992. március 3-án Srncel Zelimir lelkipásztor által. 1986. augusztus 9-én kötött házasságot *Lódi Máriával*, három gyermekük született. 2016-ban Újvidéken, a Baptista Teológiai Főiskolán szerzett ThB végzettséget. A *budapesti >Baptista Teológiai Akadémián* ThM abszolvens. 1996. március 31-én Milivoje Maksimovic, a Szerbiai Baptista Gyülekezetek Szövetségének titkára, *>Kübler János* szegedi lelkipásztor, Tompa Rudi, Tóth Zoltán és *>Nyúl Zoltán* lelkipásztorok imádsága által avatták fel lelkipásztorrá Csantavéren, ahol 1996 óta a gyülekezet lelki vezetője. Kishegyesen 2003 óta szolgál mint gyülekezetplántáló lelkipásztor. 2006–2014 között tagja volt a Szerbiai Baptista Gyülekezetek Szövetsége vezetőségének. 2016-ban alapította meg a Délvidék első Biblia-múzeumát Csantavéren. A Kelet-Európa Misszió vezetője. Írásai megjelentek a baptista *Áhítatban* is. MNL

Nagy Vilmos (1922–1986) presbiter – Ágostai hitvallású evangélikusként született 1922. július 24-én Miskolcon. A lakatos szakmát tanulta ki. 1941-ben merítette be Miskolcon, a Sörház utcai imaház udvarán *>Fodor István* körzeti prédikátor. 1946. november 4-én házasodott meg a miskolci baptista imaházban a görögkatolikus *Mogyorósi Edit Margittal*. Már fiatal kora óta a gyülekezet egyik vezetőjének számított. Bemérítése után diakónusi szolgálatot is végzett, 1976-ban pedig presbiterré avatták. Aktív gyülekezeti munkáját a miskolci gyülekezetben végezte. Évtizedeken át volt

a gyülekezet zenei vezetője, mind az énekar, mind a zenekar élén. A hangszereken – harmónium, hegedű – autodidakta módon tanult meg. Igehirdetőként úrvacsorát osztott a körzeti gyülekezeteiben, és gazdája volt a gyülekezet anyagi ügyeinek mint pénztáros. A *>Békehírnökben* írták róla: „Elöljáró volt minden jóban, a szó legnemesebb értelmében.” 1986. november 22-én hunyt el. A miskolci temetőben nyugszik. MNL

Nagy Zsigmond (1864–1935) gyülekezeti vén, imaházépítő – A korábban református „templomos embert” 1896-ban merítette be *>Balogh Lajos* baptista prédikátor. Előbb vasárnapi iskolai tanítója, majd igehirdetője és sok éven át hűséges vénje volt a hajdúböszörményi gyülekezetnek. 1905-ben birtokot vett Újfehértón és odaköltözött. Nem sokkal utána a baptista misszió is elindult Újfehértón, és kis gyülekezet született. Társával, Kovács Józseffel imaházat épített, amelynek költségét ketten vállalták. Gyülekezeti tisztsége mellett évekig tagja volt az Országos Szövetség jótékonyági bizottságának, és bizalmi tisztséget töltött be *>Cseke Antal*, a hajdúböszörményi menház gondnoka mellett. 1935. augusztusában búcsúztatta őt *>Sallay László* lelkipásztor az újfehértói imaház udvarán. MNL

Nagy Zsigmond (1929–2012) lelkipásztor – Újfehértón született 1929. október 9-én hívó családban. Tanyai iskolába járt, majd elvégezte az újfehértói polgári iskolát. Még gyermekkorában, 11 évesen átadta szívét az Úrnak, és Nyíregyházán bemerített. Elhívást érzett a lelkipásztori szolgálatra. 1949-ben teológus diákként erősödött meg benne az elhívás, amelynek élete végéig engedelmességet. 1953-ban végzett a *>Baptista Teológiai Szemináriumban*. 1953. szeptember 11-én avatták fel lelkipásztorrá Monoron. Huszonnégy éven át szolgált a gyülekezetben, de 1968-tól polgári foglalkozása is volt. 1958-ban kötött házasságot Monoron *Kovács Eszterrel*,

Rákospalotán is szolgált, és 1960-ban ügyintéző lelképásztora is volt a gyülekezetnek. Írásait és verseit sorozatosan közölte a Békehírnök. Fő művének „Az élet koronája” címmel, 1974-ben írt életregényt tartotta, amellyel emléket kívánt állítani >Fischer András anabaptista prédikátornak, a reformáció magyarországi mártírjának. A könyv halála után, 2009-ben jelent meg a Baptista Kiadónál Budapesten. Utolsó éveit a Nap utcai gyülekezetben töltötte. 1980. május 18-án hunyt el. A rákoskeresztúri köztemetőben búcsúztatták. MNL

Somogyi Sándor (1887–1924) Hét vármegegye úttörő missziómunkása, 1906-ban a budapesti >Baptista Teológiai Szeminárium első diákjainak egyike – 1887. január 11-én született Soltvadkerten. Tizenhárom éves korában tért meg, és 1900-ban >Seres Sámuel által bemerítkezett. Szolgálatát 1909-ben mint evangélista kezdte abban a hatalmas, ma három országra kiterjedő körzetben, amely Seres Sámuel úttörő munkájából növekedett. Seres Sámuel avatta fel 1909-ben, és a kiskunhalasi baptista gyülekezet lelképásztora lett. Munkája nyomán 2-ről 165-re gyarapodott a taglétszám. 1910-től már felavatott prédikátorként szolgált Soltvadkerten. 1915-ben hadba vonult, de még a honvédegyenruhájában is szeretettel fogadták a keleti front háttérében lévő gyülekezetekben. Tehetséges pap költő, elhívott missziómunkás, akinek idejében a mai Horvátországba is eljutott az evangélium. Népszerűsége, jó híre és költészetének értékei mindenütt ismertté tették a nevét a Kárpát-medencében. Somogyi Sándor a dunántúli >Szőkepuszta missziójának megalapítója volt. 1924-ben a Dráva vízében tartott bemerítésen megfázott, és még az év december 10-én elhunyt. Dr.SzO

Soós István (1852–1939) a „békési parasztproféták” egyike – Rosszerdőn született református családban. Buzgó „templomba járó” volt. Fiatalon rosszerdei református

presbiterré választották. 1882-től vezetésével „bibliás csoport” jött létre. Több cikket is írt Kecskeméti Ferenc békési református lelkész „Szabadegyház” című lapjában. 1890-ben jelent meg „Egy nap a baptistáknál” című írása. Ekkor még egyházának megjavítása volt a célja, de már eljárt a dobozi baptisták összejöveteleire is. Nem sokkal ezután Sárközi Sándorral már „kvártélyt” keresett Békésen a baptista misszió számára. Miután rájött, hogy „nem vallásjavításra, hanem új életre van szükség”, 1891-ben bemerítkezett >Kornya Mihály által a Kettős-Körösben. Bemerítése után először Békésen, majd egyre távolabbi vidékeken hirdette az evangéliumot. Tömeges baptizálásokat tartott a Körös és a Maros vízében. Gyülekezeteket szervezett, imaházakat épített. 1895-ben avatta vőné a békési gyülekezetet. 1897-ben vezetésével épült föl az első békési imaház, amelyet szintén az ő idejében, 1911-ben bővítettek. 1899–1900 között részt vett Budapesten az első magyarországi baptista teológiai tanfolyamon.

Vezetésével vált Békés Nagyszalontától független, önálló körzeti központtá. Ez időben (1905) történt a baptisták állami elismerése. Békésen döntöttek a kettéválásról az >„elismertek” és az >„el nem ismertek”. Soós István és a békési gyülekezet egy része az elismertek csoportjához csatlakozott. Amíg ereje engedte, járta a vidéket, prédikált, úrvacsorát osztott, bemerített. A körzeti gyülekezetek látogatását késő vénségéig folytatta. „Szikár ember volt, beszédéből tűz és erő áradt. Szeme csillogott, arca ragyogott, amikor Krisztusról tett bizonyosságot.” Soós István, a „Békés megyei baptista misszió legeredményesebb igehirdetője” 1939-ben, 87 éves korában hunyt el. Békésen, a Malomvégi temetőben nyugszik. MNL

Soós Simon (1867–1942) prédikátor – Kiskundorozmán született római katolikus családban 1867. szeptember 14-én. Miután megtért, 1895. augusztus 27-én bemerítke-

zett >Meyer Henrik által Kiskőrösön. Virilista gazda, cséplőgépe és egyéb mezőgazdasági gépei voltak. A kiskunhalasi „gyülekezet áldott oszlopa volt”. „Buzgalommal, határtalan türelemmel és szeretettel szolgált mint vasárnapi iskolai tanító a gyermekek között.” 1920-ban lett a szökepusztai gyülekezet igehirdető munkása. Egy idő után visszaköltözött Kiskunhalasra. 1942 januárjában hunyt el. A kiskunhalasi temetőben nyugszik. MNL

sötétség – A Biblia szó szerint és átvitt értelemben is használja; a kifejezés gonosz, veszedelmes, vétkes, homályos, titokzatos dologra utal (2Móz 20,21), továbbá a tudatlanságra (Jób 37,18), az örökös büntetésre (Mt 22,13) és a lelki vakságra (Ézs 9,2). A sötétség hatalma felett az Úr Jézus, a világ világossága (Jn 8,12) feltámadásával győzedelmeskedett (Ef 5,8). A sötétség teljes megszűnése majd csak az új teremtesben következik be. PG

spiritizmus *lat el.* – Az a hiedelem, hogy a halottak lelkével vagy a szellemekkel közvetítők (médiumpok) útján érintkezni lehet. Az ebben hívők a szellemidézés céljából sajátos, szűk körű összejövetelt, ún. *szeánszot* tartanak. Ezen a szellem „megszállja” a révületbe került médiumot, és valamilyen módon, szóval, írással, rajzzal stb. „üzen”. A Biblia minden külön indokolás nélkül határozottan tiltja (3Móz 19,31; 5Móz 18,10k). >halottidézés, >okkultizmus GyK

spiritualisták – Egy szélsőséges anabaptista irányzat követői, akik helytelenítenek és elvetnek minden reális értelmezést. Mindent csakis „lelkileg” (spirituálisan) fognak föl. Például nem kell a keresztséget (baptizmát) valóságosan értelmezni, csak spirituálisan, vagyis az ember a hitvalló keresztséget elfogadja, de nem veszi föl. A Szentlélek vezetésére hivatkoznak. Vízióikat mintegy jóváhagyatják a Szentlélek Istennel, aki őket állításuk szerint a gondolatlaltal megbízta.

A nyugat-európai anabaptista irányzatok körében egy ideig sok spiritualista fogalom élt, de előfordult a keleti ágban is. Ez utóbbiak közül kettőt említünk meg: Egy sziléziai gróf *Schwenckfeld Caspar von Ossig* (1490–1561) és *Sebastian Franck* (1499–1543) történetíró személyét. Utóbbinak kevés követője volt, de tudományának nagy tisztelői voltak Európa-szerte. A schwenckfeldianusokkal, az úrvacsorával kapcsolatos „spirituális felfogással” az augsburgi *Marbeck-kör* vitairata (terjedelme 800 oldal) foglalkozik, ez az egyetlen komolyabb számba jöhető munka, amely elkészült az anabaptista csoportokban. *Schwenckfeld* gazdag ember volt, jutott neki hatalmas utazásokra, találkozásra >Zwinglivel, a >svájci testvérekkel, >Luther Mártonnal, a nagy csodaváró >Melchior Hoffmannal, >Pilgram Marbeckkel, akikkel mind vitatkozott, főként az úrvacsoráról (Eucharistia), de talán életében egyszer sem vett úrvacsorát sem egy, sem két szín alatt. Több könyvet is kiadott. A latin nyelvű köteteket a reformáció történelmének tudósai „Schwenckfeldianum” néven tartják számon. Dr.SzO

Spurgeon, Charles Haddon (1834–1892) angol baptista igehirdető, a „prédikátorok fejedelme” – A mai napig hatással van a protestáns felekezetekre. Prédikációit még életében több mint 30 nyelvre fordították le és adták ki. Az általa létrehozott, jótékonyági szervezet világszerte számos családnak és gyermeknek segített. Az általa alapított Pásztorok Kollégiuma Spurgeon College néven ma is működik.

C. H. Spurgeon 1834. június 19-én született Kelvedonban. Megtérése 1850. január 6-án, 15 éves korában történt. Tempomba igyekezett, amikor egy váratlanul feltámadó hóvihar arra kényszerítette, hogy az Artillery Street-en levő metodista kápolnában keressen menedéket. Ott éppen istentiszteletet tartottak, amikor Isten kinyitotta a szívét az üdvösség üzenetének meghallásához. Így mondta el:

zatok által. Jézus Krisztus magára vállalta az áldozati bárány szerepét, és minden bűnösért feláldozta önmagát. Ez a keresztyén teológia újszövetségi alapja. Ezért írta le Pál apostol, hogy „a megfeszített Krisztust prédikáljuk” (1Kor 1,23). A római katolikus egyház ezt jelkép formájában alkalmazza, egységesen az egész világon (Corpus Christi = Krisztus teste). A feszület minden egyes templomban a fő helyen áll vagy függ. Hasonlóan az evangélikus (lutheránus) egyházak is szívesen ragaszkodnak ehhez a jelképhez. Más denominációk egyáltalán nem, nem mintha kevésbé prédikálnák a megfeszített Krisztust. Jézus Krisztus mint üdvözítő Megváltó valamennyi keresztyén egyházban – még a Szentháromságot tagadó unitáriusoknál is – „Szótér”, azaz Megváltó. Az úgynevezett „Messiás-hívő zsidók” az Úr Jézus Krisztusban a várt Messiást tisztelik. Dr.SzO

Szókepuszta – Legendás hírű gyülekezet alakult a Dunántúlon, Libickozma külterületén, miután 1920-ban a Bonyhádi Bank a jelzáloggal terhelt nagybirtokot fölparcellázta és eladta. A vásárlók között számos baptista család volt. A baptista hívők által megalakított gyülekezet első prédikátora a Kiskunhalasról oda-

költözött >Soós Simon volt. Később az első világháborúból olasz hadifogság után hazatért >Miklós Menyhért lett a lelkipásztor, aki a libickozmai Szókepusztán telepedett le. Vezetésével lel-

kes hívő csoport alakult és jelentős mértékben hatott a dunántúli magyar baptista misszióra. >Somogyi Sándor 1923-ban avatta fel lelkipásztorrá Miklós Menyhértet, aki 1939-ig volt a helyi baptisták vezetője. 1931-ben épült fel Szókepusztán az a >Marosi Béla által tervezett kéttornyú imaház, amelynek megnyitóján >dr.

Somogyi Imre szövetségi elnök prédikált. Aktív gyülekezeti élet folyt éveken át ebben az imaházban.

A második világháborúban Szókepuszta az orosz csapatok front mögötti táborozóhelye lett. Hónapokon át kemény harcok voltak a térségben, az imaházat istállóknak használták. Fölszedték a padlót, elvitték a padokat, a harmóniumot és szinte mindent, beleértve az ajtókat is, az ablaküvegeket pedig kiverték. Az épület használhatatlanná vált.

1946-ra az imaházat felújították, de rövidesen a tévesztés végleg megpecsételte az imaház sorsát. Gabona- és szerszámraktárnak használták, a kisteremben pedig permetszereket tároltak. Ekkor verték le az eredeti keresztet is a homlokzatról. Később a szántókat és a portákat is fölverte az erdő. Lebontását tervezték. Egy ideig a Kaposvári Baptista Gyülekezet volt a tulajdonos, majd az imaházat a Napsugár Gyermekekmentő Alapítványnak ajándékozták. 2007-ben az Alapítvány >dr. Almási Mihály lelkipásztor vezetésével felújította az erdei kis imaházat, amelyet Zarándok Kápolnának neveztek el. Évente konferenciát szerveznek, afféle nosztalgiaünnepet. A szókepusztai baptista imaház falán ott áll, mindenki tudomására: „Védett Zarándok Kápolna”, és egy felirat: „Ha erre jársz – bárki légy is – pihenj meg egy percre. Mondj egy imát magadért, szeretetteidért és Magyarországért!” MNL

szövegkritika gör-lat – A hittudomány fontos ága, amely a Biblia szövegének minél pontosabb meghatározására törekszik. A rendelkezésre álló több mint ötezer bibliai kézirat bőségéből megkísérli a különféle bibliaszövegeket keletkezési történetük sorrendjében rendezni, megállapítani a szövegromlásokat és helytelen olvasatokat, és helyreállítani a bibliai szöveg eredeti változatát. Ez nemcsak a bibliai kéziratok alapján történik, hanem egyházatyáknál előforduló idézetek és a régebbi bibliafordítások alapján is. A szövegkriti-

